Psykologiliitto

Lakivaliokunta -KAA 6/2023 vp

Rikkomaton - kielletään eheytyshoidot

15.2.2024
Jari Lipsanen
Puheenjohtaja

Eheytyshoidoista ovat vastuuttomia ja vakavasti ihmisoikeuksia loukkaavaa toimintaa, joka on ristiriidassa nykyaikaisen psykologiatieteen kanssa

- Suomen Psykologiliitto pitää eheytyshoitoja epäeettisinä ja haitallisina ja tyypillisesti kohdistuu kansainvälisesti jo lähtökohtaisesti heikommassa asemassa oleviin
  - Mm. Higbee, M., Wright, E. R., & Roemerman, R. M. (2022). Conversion therapy in the Southern United States: Prevalence and experiences of the survivors. *Journal of homosexuality*, *69*(4), 612-631.

- Suomen Psykologiliitto pitää keskeisenä sitä, että psykologit perehtyvät seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuuden kysymyksiin sekä sensitiiviseen ja turvalliseen kohtaamiseen.

- Jo nykyisin ohjeistuksemme mukaan kenenkään psykologin ei tule osallistua eheytyshoitojen toteuttamiseen tai tällaisen pariin ohjaamiseen niin terveydenhuollon toimintana kuin tämän ulkopuolellakaan

Tutkimusnäyttö eheytyshoidosta ja niiden haitoista on kiistaton

- Eheytyshoidoilla (conversion therapy) tarkoitetaan seksuaali- tai sukupuoli-identiteetin muuttamiseen pyrkiviä ”hoitoja”.
- Tieteellisen tutkimusnäytön perusteella seksuaali- tai sukupuoli-identiteettiä ei voida eheytyshoitojen kaltaisten interventioiden välityksellä muuttaa. Lisäksi on tutkimusnäyttöä siitä, että eheytysterapiat aiheuttavat pitkäaikaista haittaa ja kuormittavat mielenterveyttä
- Kts. Suomen Psykologiliiton kannanotto 15.6.2021
  - Suomen Psykologiliiton kanta eheytyshoitoihin on ehdottoman kielteinen | Psykologiliitto (psyli.fi)

Mahdollinen haaste

- Vaikka varsinaisen eheytyshoidon määritelmä ja tavoite on selkeä, voi rajanveto olla joskus haastavaa
  - Useat muutkin ei-terveydenhuollon ammattilaisten tekemät vaihtoehtoiset psyykkiset hoidot sisältävät elementtejä, jotka voivat olla potentiaalisesti vaarallisia ja vahingollisia erityisesti psyykkisesti hauraille henkilöille¨. Lisäksi ei terveydenhuollon ammattihenkilöiden antaman hoidon juridinen asema on epäselvä (esimerkiksi kirjaukset, salassapito, yhteydenpito varsinaisten terveydenhuollon ammattilaisten välillä
  - Varsinaisissa hoidoissakin on tietyissä tilanteissa tarpeen käsitellä seksuaalisuutta ja seksuaalista suuntautumista, vaikka tarkoitus ei luonnollisesti ole ”eheyttää” ja tämä käsittely voi ainakin hetkellisesti tuntua potilaasta epämiellyttävältä. Tällainen hoito lähtee kuitenkin hoidettavan autonomiasta ja rajanveto on selkeä
    - D'Angelo, R. (2023). Supporting autonomy in young people with gender dysphoria: psychotherapy is not conversion therapy. *Journal of Medical Ethics*.
- Kannatamme keskusteluhoitojen vahvempaa valvontaa, mutta on syytä huomioida, että rajanvedot voivat olla juridisesti haastavia, jos eheytyshoitoa ei kutsuta eheytyshoidoksi. Kansalaisaloittee tavoite on kuitenkin kannatettava

Kiitos!

Jari Lipsanen
Jari.lipsanen@psyli.fi
Puheenjohtaja
Suomen Psykologiliitto ry